Бекітемін
МКҚК «№7 Айгөлек бөбекжай – балабақшасының » меңгерушісі
________________Н.А. Қонысова
«_______»_______________2022ж

Инклюзивті балалармен жүргізілетін психологиялық жұмыс бағдарламасы

Жексембек Арунаға бағытталған психологиялық жұмыстар

Талғар 2022ж.

Түсінік хат

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5 және 14 - баптарына сәйкес әзірленді.
2. Бағдарламаның мақсаты тірек-қимыл аппараты бұзылысының (бұдан әрі - ТҚАБ) дәрежесі мен балалар церебральды сал ауруының (бұдан әрі - БЦСА) көріністерін есепке ала отырып, балаларда арнайы түзету-компенсаторлы және қоғамдық-бейімді біліктер мен дағдыларды қалыптастыру; жасына сай қозғалыс дағдыларына үйрету; тірек қимыл аппараты бұзылысының алдын алуды қамтамасыз ету; шынайы өмір жағдайларына сәтті тұрмыстық, ойын және қоғамдық бейімделуіне, олардың қоғамға интеграциясына түзетуші физикалық жаттығулар және арнайы қозғалыс тәртібі көмегімен алғышарттар жасау.
3. Бағдарлама міндеттері:
1) бас, мойын, кеуде және аяқ-қолдың дұрыс бақылауын қамтамасыз ететін бойын түзеу және тепе-теңдік реакцияларын дамыту;
2) қол функциясын және заттық-манипулятивтті қызметін дамыту;
3) көру- моторлы координациясын дамыту;
4) дұрыс емес қалып пен күйді тежеу және жою;
5) екіншілік ақаулы қозғалыс стереотипінің қалыптасуының алдын алу;
6) омыртқа қисаюын тұрақтандыру; сколиоз корсетінің доғасын кішірейту;
7) бұлшық еттердің күш шыдамдылығын жоғарылату; табан мен сан бұлшық еттерін қатайту;
8) табан бірігулерін қалыптастыру;
9) дұрыс және уақытында сүйектенуіне, омыртқа бедерлерінің қалыптасуына әсер ету;
10) тыныс алу бұлшық еттерін қатайту;
11) негізгі гимнастиканың жаттығуларын жасау дағдыларын; негізгі қимылдарды қалыптастыру;
12) сапалы дағдыларды тәрбиелеу: ептілік, жылдамдық, икемділік, күш, шыдамдылық, тепе-теңдік;
13) жеке және қоғамдық гигиенаның алғашқы дағдыларын тәрбиелеу;
14) қозғалыс бағыттары жайлы білімін қалыптастыру;
15) рухани, ерік, тұлғалық қасиеттерді тәрбиелеу.
4. Бағдарлама коммуникативті дағдыларын қалыптасуына, балалардың танымдық және әлеуметтік мотивтерін білдіруге, білім алуға деген қызығушылығы мен құштарлығын дамытуға, балаларға қимыл дағдаларды меңгеруге, енжар-қайталмалыдан белсенді-өзіндік қозғалысқа ауысуын іске асыруға мүмкіндік береді.
5. Күтілетін нәтижелер сабақтар бойынша мақсаттар жүйесінде

көрсетілген.
6. Бағдарлама мазмұны 3 жастан 7 жасқа дейінгі балалардың психикалық және физикалық дамуының жас кезеңдерін қамтиды:
1) екінші кіші топ - 3-4 жастағы балалар;
2) ортаңғы топ - 4-5 жастағы балалар;
3) мектепке дейінгі ересектер тобы – 5-6 жастағы балалар;
4) жалпы білім беретін мектептегі, лицейдегі, гимназиядағы мектепалды даярлық сыныбы - 6-7(8) жастағы балалар.

Жұмыс бағдарламасы мектепке дейінгі білім берудің жалпы стандарты негізінде жасалды. Жұмыс бағдарламасы инклюзивті баламен психологиялық қызметтің бағыттарына сай жүргізіледі, коррекциялық, релаксациялық , дамытушылық т.с.с . Даму мүмкіндігі шектеулі балаларды қалыпты балалармен бірге білім беруде психологиялық қолдауға бағытталған жұмыс жиынтығы болып табылады. Білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптеріне сапалы білім алуға барлығының құқықтарының теңдігі, әр адамның интеллектуалды дамуын, психофизиологиялық және жеке-дара ерекшеліктерін ескере отырып, халықтың барлық деңгейі үшін білімге қолжетімділігі жатады
Сапалы білімнің барлығы үшін қолжетімді болу шартын қалыптастыруға
Инклюзивті білім беру – барлық балаларды жалпы білім үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімдеуге жалпы білім беру сапасы сақталған тиімді оқытуға бағытталған мемлекеттік саясат. Бағдарлама психофизикалық дамудың әртүрлі жылдамдығы бар балалардың сұраныстары мен қажеттіліктерін ескере отырып дайындалды.

Дамуында мүмкіншіліктері шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің қорытындысы мен ұсынымдары негізінде ұйымдастырылады және білім беру ұйымында штаттағы мамандармен (арнайы педагог, психолог, логопед-мұғалім, әлеуметтік педагог, ЕДШ мамандарымен және т.б.), сондай-ақ, білім беру ұйымынан тыс орталықтардың, түзету және инклюзивті білім беру кабинетінің мамандарымен, сол сияқты арнайы (түзету) білім беру ұйымының педагогтарымен келісім шарт негізінде жүзеге асырылады.
Психологиялық-педагогикалық қолдаудың негізгі қағидалары:
1) бала дамуындағы кез келген мәселені шешудің кешенді тәсілдері.
2) білім беру үдеріндегі баланың дамуын қолдаудың үзіліссіздігі.
3) қолдау үдерісін ақпараттық-әдістемелік қамсыздандыру.
4) қолдау әрекетін әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық жобалау.
5) даму мүмкіндіктері шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау шараларына ата-аналарды, педагогикалық және балалар ұжымын белсенді тарту болып табылады .
Бала дамуының ерекшеліктеріне, сондай-ақ ПМПК ұсынымдарына сәйкес ерекше қажеттіліктері бар балаларды қолдаудың бағыттылығы, қарқыны және ұзақтығы анықталады.

Психологиялық қызметтің мақсаты:

Мектепке дейінгі ерекше білім беруді қажет ететін балаға психологиялық педагогикалық қолдау көрсету. Баланың эмоционалды әлеуметтік,интеллектуалды мүмкіндіктерін дамытуға жағдай жасау.

Психологиялық қызметтің міндеттері:

- Танымдық іс әрекеттерін жетілдіру.
- Ірі және ұсақ маторикасын дамыту.
- Жеке басының қасиеттерін қалыптастыру.
- Отбасына бала тәрбиесінде психологиялық-педагогикалық көмек пен әлеуметтік қолдау көрсету, ата-аналардың педагогикалық біліктілігін арттыру;

Баланың аты-жөні	**ОПМПК қорытындысы**	**Жұмыс кестесі**
Жексембек Аруназ Саматқызы	ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Сейсенбі Бейсенбі

Оқытудың әдіс-тәсілдері

ОПМПК қорытындысы	Әдістері	Технологиялар
ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Сөздік Көрнекілік Тәжірибелік Ойындар	Ойын технологиялары Денсаулық сақтау

Ұсынылатын жүктеме түрлері

Баланың жасы	4-5жаста ДЦП	Баламен жеке жұмыс аптасына 2 рет Жұмыс ұзақтығы- 15 минут
Тобы	Тобы «Балауса»	
Білім берудің апталық жүктемесі	60	
Білім берудің негізгі жүктемесі	30 минут	
Бір аптадағы жүргізілетін жұмыстың саны	2	
Бір жылдағы жүргізілетін дамыту жұмыстары	55	

Көрнекілік материалдарға педагогикалық-түзету талаптары: (ДЦП балаларға арналған)

Көрнекілік, таратпа материалдар төмендегідей талаптарға сай болуы керек:

1. Экологиялық қауіпсіз.
2. Техникалық қауіпсіз талапқа сай.
3. Дидактикалық талапқа сай.
4. Эстетикалық талапқа сай жасалған.

ДЦП диагнозы бар баламен жұмыс жасау

Балалар церебральді сал ауруы соңғы жылдары ең кең таралған аурулардың бірі болып отыр. Балалар церебральді сал ауруы шала дамудың немесе онтогенезде мидың зақымдануынан пайда болады. Мұнда мидың “жас“ алаптары – үлкен жартышар терең зардап шегеді. Ол ерікті әрекеттерді, сөйлеуді және басқа да қызметтерді реттеп отырады. Балалар церебральді сал ауруы әр түрлі қимыл-қозғалыс, психикалық және сөйлеудің бұзылыстарынан көрініс береді. Олай болса, балалар церебральді сал ауруы салдарынан адам өмірі үшін ең маңызды деген, яғни қимыл-қозғалыс, психика, сөйлеу қызметтері зардап шегеді. Бала өмірінің бірінші айында балалар церебральді сал ауруы диагнозын қимыл-қозғалыс патологиясын ескере отырып қояды.

Балалық церебральды сал ауруына шалдыққан балаларды оқыту, тәрбиелеу, емдеу, кешенді түрде оңалту мәселелерін көптеген педагогтар, психологтар, дәрігерлер қарастырған: Л.О. Бадалян, Л.И. Виноградова, М.В. Ипполитова, Э.С. Калижнюк, И.И. Кириченко, К.А. Семенова, Т.И.Серганова, О.В. Степанченко, Л.М. Шипицына және тағы басқалары.
Түзете-дамыту жұмысының мақсаты дер кезіндегі тілдік және танымдық даму, баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуы мен қоғамда бейімделуін қамтамасыз ететін іс-әрекеттер жүйесін бірізділікпен дамыту және түзету, қолдың ұсақ моторикасын қалыптастыру болып табылады. Осыған орай, түзете-дамыту жұмысын ұйымдастырудың негізгі қағидаларын атауға болады:
Балалардың церебральды салдығымен зардап шегетін балалар үшін түзете-дамыту жұмысының ерте басталғаны дұрыс, себебі қимылдық бұзылыстар басқа да қызметтердің екіншілік тежелуіне әкелетіндіктен, өмірінің алғашқы аптасынан және айынан бастау керек.
Түзете-дамыту жұмыстары бұзылған және сау сақталған қызметтерді толығымен зерттеп білу негізінде ғана жүзеге асады. Сабақ кезіндегі дифференциалды ыңғай баладағы мүмкіндіктерді ескеру мен «оның жақын даму аймағында» орналасқан жаттығулар жүйесін құруды ескереді.
Зерттеу жұмыстың мақсаты - Балалар церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың қимыл-қозғалысының бұзылыстарын түзетуде ойын тәсілдерін қолданудың нәтижелігін қарастыру.
Зерттеу жұмысының нысаны- Балалар церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың қимыл-қозғалысының дамуы.
Зерттеудің пәні –қимыл-қозғалыс бұзылыстарын түзету.
Зерттеу жұмысының міндеттері: зерттеу мәселесі бойынша клиникалық, педагогикалық, психологиялық әдебиеттерді талдау; балалық церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың қимыл-қозғалысының бұзылыстарын түзетуге бағытталған ойын тәсілдерін қолдана отырып жүргізілетін іс-шаралар жүйесін өңдеу және құрастыру.
Диагностикалық эксперимент жүргізу үшін біз И.С. Лопухинаның "Логопедия – ритм, речь, движение" атты кітабынан алдық.[6]. Іріктеліп алынған тапсырмалар:
1) **қимыл-қозғалыс координациясына арналған:**
"Жол бойымен" – ені 20 см болатын тақтай үстімен түрлі кедергілерді (тастар, ойыншықтар, таяқшалар) аттап өту.
"Секіру" – баланы қолынан ұстап бір орында секіруіне қолдау көрсетеміз. Содан кейін қолдауды азайта түсеміз.
"Секіріп өту" – бала екі аяғын қосып еденде жатқан лентадан секіріп екінші жағына шығу керек.
2) **Қолға арналған жаттығулар:**
"Маятник" – аздап еңкейеді. Қолдар төменгі жақта, параллель бойынша оңға-солға қимылдатамыз.

"Балерина" – тік тұрамыз. Екі қолды екі жағымызда ұстап тұрып аяқтың ұшымен көтерілеміз.
"Жел соққан ағаш" – қолды жоғары. Параллель бойынша оңға-солға қимылдатамыз.
3) **Қимыл арқылы іс әрекетін жеткізу:**
«Жүргізуші» - қиялдағы тұтқаны қолдарымен қозғалтып, шартты жолдарымен қозғала отырып, бірде онға, бірде солға бұрылады. Егер де жүргізуші жасыл, қызыл, сары түстерге дұрыс сезіне алса жақсы. (түрлі түсті дөңгелектер).
«Аула сыпырушы»
- А. Қолдары бірі жоғарыда, екіншісі төменде ойдағы сыпырғыштың сабын құшақтап алады. Кең қағулармен жолдарды сыпырамыз.
- Б. Қолдары күректің сабын құшақтар алады. «Қарды күрейміз».
«Отыншылар» - А. Бір-біріне қарама-қарсы тұру. Сол аяқты алдыға шығару. Оң қолымен ойдағы араны өзіне және өзгеге қарай қозғалту. Б. «Ағаштарды шабу». Аяқтарды иық белдеуімен бірдей қоямыз. Айқастылылған қолды бастың төбесіне қоямыз. Еңкейіп, кең қағулармен қолымызды төмен түсіреміз.
4) **Қолдың қозғалысын тексеру.**
Тексеру кезінде берілген санаттағы қозғалыстарға қарапайым жаттығулар ұсынылған:
- Қол екі жақта. Қолдарды иық деңгейінде көтеру және олармен бір сызық құрау;
- Қол алда. Қолдарды иық деңгейінде көтеру және қолдарды қатарластырып орналастыру;
- Қол жоғарыда. Қол тік көтерілген және бір-бірімен қатарлас орналастырылған.
5) **Ұсақ моториканы тексеру.**
Әдістемеге сәйкес келесі жаттығулар ұсынылған:
«Сырнай» - алдымен саусақтарды ашып содан соң қозғалтамыз. Сырнай ойынын елестету.
«Сиқырлы қалта» - көру қабілетін дамытады. Есте сақтау және сипап сезу арқылы заттарды тану. Ұсақ ойыншықтардың жиынтығын теріп қалтаға салу, ойыншықтарды дәл осындай жиынтықта балаға көрсету. Ол сипап сезу арқылы қалтадан дәл сондай жиынтықта ойыншықты таңдау керек.
«Ағаш матрешкалары»
Құрастырғыш, мазайка.

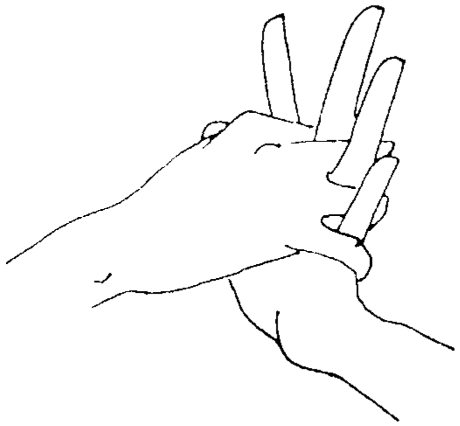

«Әтеш» саусақтарды «құлып» етіп айқастырамыз. Екінші қолды ашып жоғары қарай саусақтарды көтереміз, сонда әтештің қауырсыны сияқты көрінеді. Кейін керісінше екінші қолдың саусақтарын жоғары көтереміз

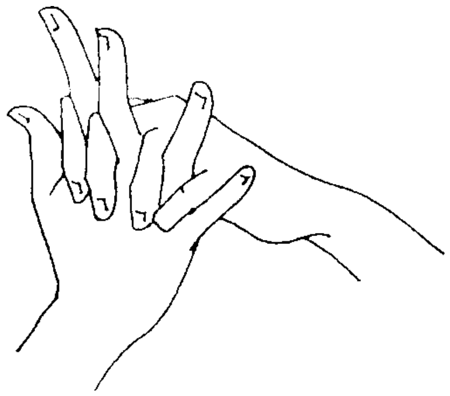

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен білім процессі.

Денсаулығы	Міндеті	Мақсаты
ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	1.Баланың ұсақ моторикасын дамытуға бағытталған жаттығулар 2.Ойлау қабілетін дамыту. 3.Қимыл қозғалыс координациясын түзету жұмыстары. 4.Есте сақтау қабілетін дамыту жұмыстары. 5. Зейін қою мен зейін тұрақтандыру қабілетін дамыту.	Баланың бойында психикалық таным процесстерінің дамуына көмектесу

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен білім процессі кезінде пайдаланатын диагностикалық құралдар

Бағыты	Пайдаланатын әдістемелер	Авторы	Жүргізу әдісі.
	Ересектер тобы 4-5 жас		
Ұсақ моториканы қолдану деңгейін анықтау	«Дөңгелетіп кес»	О.А. Орехова	Баламен жеке
Баланың өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау	«Баспалдақтар»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Баламен жеке
Зейін	«Екі үй» әдістемесі	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	
Есту мен қысқа есте сақтау деңгейін бағалау	«10 сөз»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Сөздік-логикалық ойлауы	«Сөйлемді аяқта»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Ойлау қабілетінің деңгейін анықтау	« 4-сі артық»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Ұсақ моториканы дамытуға бағытталған әдістеме	«Суреттер кезегі»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Ойлау қабілеті мен ұсақ моториканы дамыту әдістемесі	«Жетіспейтін суретті тап»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Баланың образды, кеңістікті қабылдауын, ұсақ моторикасының дамуын	«Адамның суреті»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Кеңістікті қабылдау,	«Кесілген	Н.Н.	Жеке жұмыс

көру қабілетін жақсарту, образды қабылдауын дамыту	суреттер»	Павлова, Д.Г. Руденко	
Баланың қиялын дамыту	«Бұл неге ұқсайды?»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Баланың мектепке дайындығы			
Баланың мектепке психологиялық дайындығы	1.Сөйлем құрастыруға дағдыландыру 2. Визуалды есте сақтауды дамыту 3. Тілдік дамуын жетілдіру 4. Абстракті ойлауын дамыту	ЯсюковаЛ.А	Жеке жұмыс
Мектепке мотивация	Мектеп туралы әңгіме дүкен	Т. Нежнова	Жеке жұмыс
Баланың мектепке дайындық деңгейін анықтау	Баланың ұсақ моторикасының дамуын, таным процесстерінің даму деңгейін анықтау	О.Н.Земцова	Жеке жұмыс
Баланың әлеуметтік даму диагностикасы			
Баланың психологиялық денсаулық диагностикасы	Үлестірмелі материалдар.	Мазасыздық деңгейін анықтайтын тест Р.Теммл, М.Дорки, В. Амен.	Жеке жұмыс
Сауалнама «Эмпатиялық реакцияны анықтау»	Бақылау	А.М. Щетинина	Жеке жұмыс
Эмпатиялық мінезді зерттеу	Проективті әдістеме «Аяқталмаған әңгімелер»	Т.П. Гаврилова	Жеке жұмыс
Баланың «Мен» өзінің	Әңгімелесу	А.М.	Жеке жұмыс

образының қалыптасуын зерттеу	«Өзің туралы әңгімеле»	Щетинина	
Баланың басқаларды және өзіне деген қарым-қатынасын зерттеу	«Екі үй» әдістемесі		Жеке жұмыс
Баланың өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау диагностикасы	«Баспалдақтар» Әдістеме	А. Щур	Жеке жұмыс
Белсенділік картасы	Бақылау картасы	А.М. Щетинина, Н.А. Абрамова.	Жеке жұмыс
Баланың мазасыздығын, сенімсіздігін, қорғансыздығын диагностикалау	«Үй, адам,ағаш» проекциялық тест	Дж. Бак	Жеке жұмыс
Баланың жеке қасиеттерін зерттеу	Тест «Өмірде жоқ жануар»	Дж. Бак	Жеке жұмыс
Баланың әлеуметтік тәртібінің қалыптасуын анықтау	Бақылау картасы.	А.М. Щетинина, Л.В. Кирс.	Жеке жұмыс
Баланың темперамент типін анықтау	Баланың темпераментін бақылау картасы	А.М. Щетинина, Л.В. Кирс.	Жеке жұмыс
Баланың өзін-өзін ұстауы	Бақылау схемасы	А.М. Щетинина, Л.В. Кирс.	Жеке жұмыс
Қарым-қатынасты зерттеу	Баланың басқалармен қарым-қатынасын зерттеу әдістемесі	Р.Жиль	Жеке жұмыс

Коррекциялық жұмыстың мазмұны.

	Түзету-	**Коррекция**

	дамыту сабақтар ы	
ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Кіріспе	Баланы жұптық жұмысқа бағыттау. Қарым-қатынаста эмоционалды жағымды орта қалыптастыру. Психоэмоционалды қысымнан арылту
	Негізгі бөлім	Бұл бөлімде баланы түрлі психотехникалық жаттығулар мен әдіс тәсілдер арқылы түзете-дамыту
	Соңы	Бұлшықет қысымынан арылту, топтық жұмысқа бағыттау, бірлекен жұмыстан жағымды әсер алу.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баланың ата-анасымен бірлескен жұмыс

Жеке жұмыс формасы	Топтық жұмыс
Ата-ананың немесе заңды өкілдердің психологиялық компонентінің жоғарлауы	
Әңгімелесу Консультация	Жеке кеңес. Консультация
Информациялық-көрнекілік	
Жадынама Сайт Сауалнама	Психолог бұрышын жасақтау Сайт
Ата-ананы жұмылдыру.	
Жеке диагностика	Тренинг Іскерлік ойындар Семинар Дөңгелек үстел

Бағдарламадағы қолданылған әдістемелер

№ п/п	Бағдарламалар, педагогикалық технологиялар	Баспа, шығару жылы
Түзете-дамыту жұмыстары		
1.	В.Л. Шарохина Коррекционно-развивающие занятия: Младшая средняя группы. –	М.:ООО «Национальный книжный центр»
2.	Н.П. Локалова., Д.ПЛокалова. готовимся к школе занятия по психологическому развитию старших дошкольников.	Методическое пособие. – М.: Генезис, 2015. –

		152 с,
3.	Л.И. Катаева Коррекционно-развивающие занятия в подготовительной группе: Конспекты занятий.	–М.: Книголюб, 2004. 64 с..
4.	Л.И. Сорокина Интеллектуальное развитие детей. 3- 4 лет: конспекты практичеких занятий.	Центр Владос, 2014.- 160 с
5.	Л.И. Сорокина Интеллектуальное развитие детей. 4- 5 лет: конспекты практичеких занятий.	Центр Владос, 2014.- 160
6.	Л.И. Сорокина Интеллектуальное развитие детей. 5- 6 лет: конспекты практичеких занятий.	Центр Владос, 2014.- 160
7.	Н.Ю. Куражева. Программа психолого-педагогических занятий для дошкольников. Цветик – семицветик»	
Диагностикалық жұмыстар		
2.1	Н.Я. Семаго, М.М Семаго Диагностический альбом для исследования особенностей познавательной деятельности.	М.:АРКТИ,2017. 66с.
2.2	Н.Н. Павлова, Л.г. Руденко Экспресс – диагностика в детском саду: Комплект материалов для педагогов – психологов детских дошкольных образовательных учреждений. Для всех возрастных групп.	М.:Генезис, 2016.
2.3	А.А. Карелина психологические тесты.	Центр Владос ,2005 г
2.4	Е.А. Стребелева, Г.А.Мишина. Пихолого – педагогическая диагностика развития детей раннего возраста.	М.:Просвещение
Баланың адаптациясы		
3.1	И.В. ЛапинаАдаптация детей при поступлении в детский сад: программа психолого – педагогическое сопровождение, комплексные занятия..	Волгоград: Учитель 2013
3.2	Л.В. Белкина Адаптация детей раннего возраста к условиям ДОУ	Воронеж «Учитель»,2006 г

Баланың аты-жөні	ОПМПК қорытындысы	Жұмыс кестесі
Жексембек Аруназ Саматқызы	ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Сейсенбі Бейсенбі

2022-2023 оқу жылының инклюзивті білім берудегі ерекше білімді қажет ететін баламен жүргізілетін жылдық жоспар бағдарламасы

№	Мазмұны	Мерзімі
1	Баланың ата-анасымен танысу. Отбасындағы материалдық, психологиялық-педагогикалық жағдайын анықтау. Баламен танысу	Қыркүйек
2	Топ ішілік бақылау жүргізу	Қыркүйек
3	Ата-анадан анамнез алу	Қыркүйек
4	Ата-анаға сауалнама	Жыл бойы
5	Ұсақ моторикасын дамытуға бағытталған жаттығулар *Аруназдың денсаулық жағдайын ескеріп оқу жылында негізгі акцентті ұсақ моториканы дамытып, шынықтыруға бағыттадым*	Жыл бойы
6	Релаксациялық жаттығулар	Жыл бойы
7	Ерекше білім беруді қажет ететін баланың темпераментін анықтау тесті (*Б.С.Волкова, Н.В.Волкова әдісі*)	Қаңтар
8	Балалардың танымдық үрдісін дамыту.	Оқу жылы барысында
9	Ерекше баланың топ балаларымен қарым-қатынасын реттеуге машықтау	Жыл бойы
10	Өзін-өзі бағалауға, тұйық мінезді ашуға арналған ойын-жаттығулар.	Жыл бойы
11	Балалардың эмоциялық жағдайын дамыту	Жыл бойы

Психолог: ***Мақсатқызы Ф.***

Түсінік хат

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5 және 14 - баптарына сәйкес әзірленді.
2. Бағдарламаның мақсаты тірек-қимыл аппараты бұзылысының (бұдан әрі - ТҚАБ) дәрежесі мен балалар церебральды сал ауруының (бұдан әрі - БЦСА) көріністерін есепке ала отырып, балаларда арнайы түзету-компенсаторлы және қоғамдық-бейімді біліктер мен дағдыларды қалыптастыру; жасына сай қозғалыс дағдыларына үйрету; тірек қимыл аппараты бұзылысының алдын алуды қамтамасыз ету; шынайы өмір жағдайларына сәтті тұрмыстық, ойын және қоғамдық бейімделуіне, олардың қоғамға интеграциясына түзетуші физикалық жаттығулар және арнайы қозғалыс тәртібі көмегімен алғышарттар жасау.
3. Бағдарлама міндеттері:
1) бас, мойын, кеуде және аяқ-қолдың дұрыс бақылауын қамтамасыз ететін бойын түзеу және тепе-теңдік реакцияларын дамыту;
2) қол функциясын және заттық-манипулятивтті қызметін дамыту;
3) көру- моторлы координациясын дамыту;
4) дұрыс емес қалып пен күйді тежеу және жою;
5) екіншілік ақаулы қозғалыс стереотипінің қалыптасуының алдын алу;
6) омыртқа қисаюын тұрақтандыру; сколиоз корсетінің доғасын кішірейту;
7) бұлшық еттердің күш шыдамдылығын жоғарылату; табан мен сан бұлшық еттерін қатайту;
8) табан бірігулерін қалыптастыру;
9) дұрыс және уақытында сүйектенуіне, омыртқа бедерлерінің қалыптасуына әсер ету;
10) тыныс алу бұлшық еттерін қатайту;
11) негізгі гимнастиканың жаттығуларын жасау дағдыларын; негізгі қимылдарды қалыптастыру;
12) сапалы дағдыларды тәрбиелеу: ептілік, жылдамдық, икемділік, күш, шыдамдылық, тепе-теңдік;
13) жеке және қоғамдық гигиенаның алғашқы дағдыларын тәрбиелеу;
14) қозғалыс бағыттары жайлы білімін қалыптастыру;
15) рухани, ерік, тұлғалық қасиеттерді тәрбиелеу.
4. Бағдарлама коммуникативті дағдыларын қалыптасуына, балалардың танымдық және әлеуметтік мотивтерін білдіруге, білім алуға деген қызығушылығы мен құштарлығын дамытуға, балаларға қимыл дағдаларды меңгеруге, енжар-қайталмалыдан белсенді-өзіндік қозғалысқа ауысуын іске асыруға мүмкіндік береді.
5. Күтілетін нәтижелер сабақтар бойынша мақсаттар жүйесінде

көрсетілген.
6. Бағдарлама мазмұны 3 жастан 7 жасқа дейінгі балалардың психикалық және физикалық дамуының жас кезеңдерін қамтиды:
1) екінші кіші топ - 3-4 жастағы балалар;
2) ортаңғы топ - 4-5 жастағы балалар;
3) мектепке дейінгі ересектер тобы – 5-6 жастағы балалар;
4) жалпы білім беретін мектептегі, лицейдегі, гимназиядағы мектепалды даярлық сыныбы - 6-7(8) жастағы балалар.

Жұмыс бағдарламасы мектепке дейінгі білім берудің жалпы стандарты негізінде жасалды. Жұмыс бағдарламасы инклюзивті баламен психологиялық қызметтің бағыттарына сай жүргізіледі, коррекциялық, релаксациялық , дамытушылық т.с.с . Даму мүмкіндігі шектеулі балаларды қалыпты балалармен бірге білім беруде психологиялық қолдауға бағытталған жұмыс жиынтығы болып табылады. Білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптеріне сапалы білім алуға барлығының құқықтарының теңдігі, әр адамның интеллектуалды дамуын, психофизиологиялық және жеке-дара ерекшеліктерін ескере отырып, халықтың барлық деңгейі үшін білімге қолжетімділігі жатады
Сапалы білімнің барлығы үшін қолжетімді болу шартын қалыптастыруға Инклюзивті білім беру – барлық балаларды жалпы білім үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімдеуге жалпы білім беру сапасы сақталған тиімді оқытуға бағытталған мемлекеттік саясат. Бағдарлама психофизикалық дамудың әртүрлі жылдамдығы бар балалардың сұраныстары мен қажеттіліктерін ескере отырып дайындалды.

Дамуында мүмкіншіліктері шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің қорытындысы мен ұсынымдары негізінде ұйымдастырылады және білім беру ұйымында штаттағы мамандармен (арнайы педагог, психолог, логопед-мұғалім, әлеуметтік педагог, ЕДШ мамандарымен және т.б.), сондай-ақ, білім беру ұйымынан тыс орталықтардың, түзету және инклюзивті білім беру кабинетінің мамандарымен, сол сияқты арнайы (түзету) білім беру ұйымының педагогтарымен келісім шарт негізінде жүзеге асырылады.
Психологиялық-педагогикалық қолдаудың негізгі қағидалары:
1) бала дамуындағы кез келген мәселені шешудің кешенді тәсілдері.
2) білім беру үдеріндегі баланың дамуын қолдаудың үзіліссіздігі.
3) қолдау үдерісін ақпараттық-әдістемелік қамсыздандыру.
4) қолдау әрекетін әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық жобалау.
5) даму мүмкіндіктері шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау шараларына ата-аналарды, педагогикалық және балалар ұжымын белсенді тарту болып табылады .
Бала дамуының ерекшеліктеріне, сондай-ақ ПМПК ұсынымдарына сәйкес ерекше қажеттіліктері бар балаларды қолдаудың бағыттылығы, қарқыны және ұзақтығы анықталады.

Психологиялық қызметтің мақсаты:

Мектепке дейінгі ерекше білім беруді қажет ететін балаға психологиялық педагогикалық қолдау көрсету. Баланың эмоцианалды әлеуметтік,интеллектуалды мүмкіндіктерін дамытуға жағдай жасау.

Психологиялық қызметтің міндеттері:

- Танымдық іс әрекеттерін жетілдіру.
- Ірі және ұсақ маторикасын дамыту.
- Жеке басының қасиеттерін қалыптастыру.
- Отбасына бала тәрбиесінде психологиялық-педагогикалық көмек пен әлеуметтік қолдау көрсету, ата-аналардың педагогикалық біліктілігін арттыру;

Баланың аты-жөні	**ОПМПК қорытындысы**	**Жұмыс кестесі**
Жексембек Аруназ Саматқызы	ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Сейсенбі Бейсенбі

Оқытудың әдіс-тәсілдері

ОПМПК қорытындысы	Әдістері	Технологиялар
ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Сөздік Көрнекілік Тәжірибелік Ойындар	Ойын технологиялары Денсаулық сақтау

Ұсынылатын жүктеме түрлері

Баланың жасы	4-5жаста ДЦП	Баламен жеке жұмыс аптасына 2 рет Жұмыс ұзақтығы- 15 минут
Тобы	Тобы «Балауса»	
Білім берудің апталық жүктемесі	60	
Білім берудің негізгі жүктемесі	30 минут	
Бір аптадағы жүргізілетін жұмыстың саны	2	
Бір жылдағы жүргізілетін дамыту жұмыстары	55	

Көрнекілік материалдарға педагогикалық-түзету талаптары: (ДЦП балаларға арналған)

Көрнекілік, таратпа материалдар төмендегідей талаптарға сай болуы керек:

1. Экологиялық қауіпсіз.
2. Техникалық қауіпсіз талапқа сай.
3. Дидактикалық талапқа сай.
4. Эстетикалық талапқа сай жасалған.

ДЦП диагнозы бар баламен жұмыс жасау

Балалар церебральді сал ауруы соңғы жылдары ең кең таралған аурулардың бірі болып отыр. Балалар церебральді сал ауруы шала дамудың немесе онтогенезде мидың зақымдануынан пайда болады. Мұнда мидың “жас“ алаптары – үлкен жартышар терең зардап шегеді. Ол ерікті әрекеттерді, сөйлеуді және басқа да қызметтерді реттеп отырады. Балалар церебральді сал ауруы әр түрлі қимыл-қозғалыс, психикалық және сөйлеудің бұзылыстарынан көрініс береді. Олай болса, балалар церебральді сал ауруы салдарынан адам өмірі үшін ең маңызды деген, яғни қимыл-қозғалыс, психика, сөйлеу қызметтері зардап шегеді. Бала өмірінің бірінші айында балалар церебральді сал ауруы диагнозын қимыл-қозғалыс патологиясын ескере отырып қояды.

Балалық церебральды сал ауруына шалдыққан балаларды оқыту, тәрбиелеу, емдеу, кешенді түрде оңалту мәселелерін көптеген педагогтар, психологтар, дәрігерлер қарастырған: Л.О. Бадалян, Л.И. Виноградова, М.В. Ипполитова, Э.С. Калижнюк, И.И. Кириченко, К.А. Семенова, Т.И.Серганова, О.В. Степанченко, Л.М. Шипицына және тағы басқалары.

Түзете-дамыту жұмысының мақсаты дер кезіндегі тілдік және танымдық даму, баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуы мен қоғамда бейімделуін қамтамасыз ететін іс-әрекеттер жүйесін бірізділікпен дамыту және түзету, қолдың ұсақ моторикасын қалыптастыру болып табылады. Осыған орай, түзете-дамыту жұмысын ұйымдастырудың негізгі қағидаларын атауға болады:

Балалардың церебральды салдығымен зардап шегетін балалар үшін түзете-дамыту жұмысының ерте басталғаны дұрыс, себебі қимылдық бұзылыстар басқа да қызметтердің екіншілік тежелуіне әкелетіндіктен, өмірінің алғашқы аптасынан және айынан бастау керек.

Түзете-дамыту жұмыстары бұзылған және сау сақталған қызметтерді толығымен зерттеп білу негізінде ғана жүзеге асады. Сабақ кезіндегі дифференциалды ыңғай баладағы мүмкіндіктерді ескеру мен «оның жақын даму аймағында» орналасқан жаттығулар жүйесін құруды ескереді.

Зерттеу жұмыстың мақсаты - Балалар церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың қимыл-қозғалысының бұзылыстарын түзетуде ойын тәсілдерін қолданудың нәтижелігін қарастыру.

Зерттеу жұмысының нысаны- Балалар церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың қимыл-қозғалысының дамуы.

Зерттеудің пәні –қимыл-қозғалыс бұзылыстарын түзету.

Зерттеу жұмысының міндеттері: зерттеу мәселесі бойынша клиникалық, педагогикалық, психологиялық әдебиеттерді талдау; балалық церебральды сал ауруына шалдыққан балалардың қимыл-қозғалысының бұзылыстарын түзетуге бағытталған ойын тәсілдерін қолдана отырып жүргізілетін іс-шаралар жүйесін өңдеу және құрастыру.

Диагностикалық эксперимент жүргізу үшін біз И.С. Лопухинаның "Логопедия – ритм, речь, движение" атты кітабынан алдық.[6]. Іріктеліп алынған тапсырмалар:

1) **қимыл-қозғалыс координациясына арналған:**

"Жол бойымен" – ені 20 см болатын тақтай үстімен түрлі кедергілерді (тастар, ойыншықтар, таяқшалар) аттап өту.

"Секіру" – баланы қолынан ұстап бір орында секіруіне қолдау көрсетеміз. Содан кейін қолдауды азайта түсеміз.

"Секіріп өту" – бала екі аяғын қосып еденде жатқан лентадан секіріп екінші жағына шығу керек.

2) **Қолға арналған жаттығулар:**

"Маятник" – аздап еңкейеді. Қолдар төменгі жақта, параллель бойынша оңға-солға қимылдатамыз.

"Балерина" – тік тұрамыз. Екі қолды екі жағымызда ұстап тұрып аяқтың ұшымен көтерілеміз.
"Жел соққан ағаш" – қолды жоғары. Параллель бойынша оңға-солға қимылдатамыз.
3) **Қимыл арқылы іс әрекетін жеткізу:**
«Жүргізуші» - қиялдағы тұтқаны қолдарымен қозғалтып, шартты жолдарымен қозғала отырып, бірде онға, бірде солға бұрылады. Егер де жүргізуші жасыл, қызыл, сары түстерге дұрыс сезіне алса жақсы. (түрлі түсті дөңгелектер).
«Аула сыпырушы»
- А. Қолдары бірі жоғарыда, екіншісі төменде ойдағы сыпырғыштың сабын құшақтап алады. Кең қағулармен жолдарды сыпырамыз.
- Б. Қолдары күректің сабын құшақтар алады. «Қарды күрейміз».
«Отыншылар» - А. Бір-біріне қарама-қарсы тұру. Сол аяқты алдыға шығару. Оң қолымен ойдағы араны өзіне және өзгеге қарай қозғалту. Б. «Ағаштарды шабу». Аяқтарды иық белдеуімен бірдей қоямыз. Айқастылылған қолды бастың төбесіне қоямыз. Еңкейіп, кең қағулармен қолымызды төмен түсіреміз.
4) **Қолдың қозғалысын тексеру.**
Тексеру кезінде берілген санаттағы қозғалыстарға қарапайым жаттығулар ұсынылған:
- Қол екі жақта. Қолдарды иық деңгейінде көтеру және олармен бір сызық құрау;
- Қол алда. Қолдарды иық деңгейінде көтеру және қолдарды қатарластырып орналастыру;
- Қол жоғарыда. Қол тік көтерілген және бір-бірімен қатарлас орналастырылған.
5) **Ұсақ моториканы тексеру.**
Әдістемеге сәйкес келесі жаттығулар ұсынылған:
«Сырнай» - алдымен саусақтарды ашып содан соң қозғалтамыз. Сырнай ойынын елестету.
«Сиқырлы қалта» - көру қабілетін дамытады. Есте сақтау және сипап сезу арқылы заттарды тану. Ұсақ ойыншықтардың жиынтығын теріп қалтаға салу, ойыншықтарды дәл осындай жиынтықта балаға көрсету. Ол сипап сезу арқылы қалтадан дәл сондай жиынтықта ойыншықты таңдау керек.
«Ағаш матрешкалары»
Құрастырғыш, мазайка.

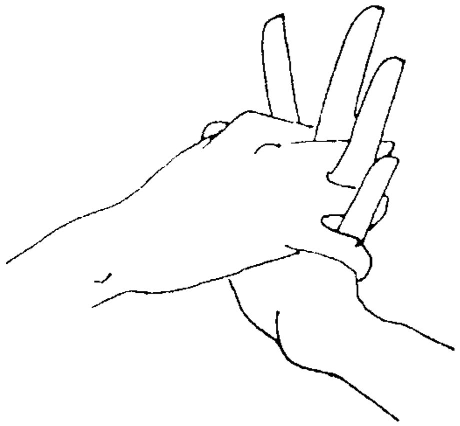

«Әтеш» саусақтарды «құлып» етіп айқастырамыз. Екінші қолды ашып жоғары қарай саусақтарды көтереміз, сонда әтештін қауырсыны сияқты көрінеді. Кейін керісінше екінші қолдың саусақтарын жоғары көтереміз

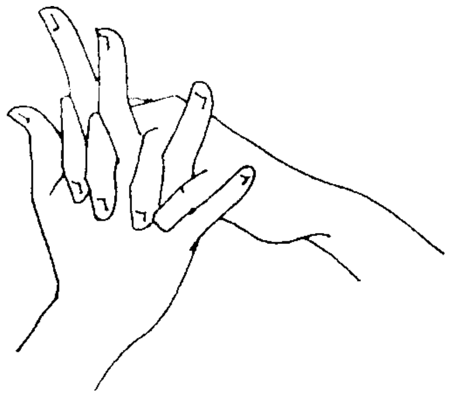

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен білім процессі.

Денсаулығы	Міндеті	Мақсаты
ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	1.Баланың ұсақ моторикасын дамытуға бағытталған жаттығулар 2.Ойлау қабілетін дамыту. 3.Қимыл қозғалыс координациясын түзету жұмыстары. 4.Есте сақтау қабілетін дамыту жұмыстары. 5. Зейін қою мен зейін тұрақтандыру қабілетін дамыту.	Баланың бойында психикалық таным процесстерінің дамуына көмектесу

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен білім процессі кезінде пайдаланатын диагностикалық құралдар

Бағыты	**Пайдаланатын әдістемелер**	**Авторы**	**Жүргізу әдісі.**
	Ересектер тобы 4-5 жас		
Ұсақ моториканы қолдану деңгейін анықтау	«Дөңгелетіп кес»	О.А. Орехова	Баламен жеке
Баланың өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау	«Баспалдақтар»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Баламен жеке
Зейін	«Екі үй» әдістемесі	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	
Есту мен қысқа есте сақтау деңгейін бағалау	«10 сөз»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Сөздік-логикалық ойлауы	«Сөйлемді аяқта»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Ойлау қабілетінің деңгейін анықтау	« 4-сі артық»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Ұсақ моториканы дамытуға бағытталған әдістеме	«Суреттер кезегі»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Ойлау қабілеті мен ұсақ моториканы дамыту әдістемесі	«Жетіспейтін суретті тап»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Баланың образды, кеңістікті қабылдауын, ұсақ моторикасының дамуын	«Адамның суреті»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Кеңістікті қабылдау,	«Кесілген	Н.Н.	Жеке жұмыс

көру қабілетін жақсарту, образды қабылдауын дамыту	суреттер»	Павлова, Д.Г. Руденко	
Баланың қиялын дамыту	«Бұл неге ұқсайды?»	Н.Н. Павлова, Д.Г. Руденко	Жеке жұмыс
Баланың мектепке дайындығы			
Баланың мектепке психологиялық дайындығы	1.Сөйлем құрастыруға дағдыландыру 2. Визуалды есте сақтауды дамыту 3. Тілдік дамуын жетілдіру 4. Абстракті ойлауын дамыту	ЯсюковаЛ.А	Жеке жұмыс
Мектепке мотивация	Мектеп туралы әңгіме дүкен	Т. Нежнова	Жеке жұмыс
Баланың мектепке дайындық деңгейін анықтау	Баланың ұсақ моторикасының дамуын, таным процесстерінің даму деңгейін анықтау	О.Н.Земцова	Жеке жұмыс
Баланың әлеуметтік даму диагностикасы			
Баланың психологиялық денсаулық диагностикасы	Үлестірмелі материалдар.	Мазасыздық деңгейін анықтайтын тест Р.Теммл, М.Дорки, В. Амен.	Жеке жұмыс
Сауалнама «Эмпатиялық реакцияны анықтау»	Бақылау	А.М. Щетинина	Жеке жұмыс
Эмпатиялық мінезді зерттеу	Проективті әдістеме «Аяқталмаған әңгімелер»	Т.П. Гаврилова	Жеке жұмыс
Баланың «Мен» өзінің	Әңгімелесу	А.М.	Жеке жұмыс

образының қалыптасуын зерттеу	«Өзің туралы әңгімеле»	Щетинина	
Баланың басқаларды және өзіне деген қарым-қатынасын зерттеу	«Екі үй» әдістемесі		Жеке жұмыс
Баланың өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау диагностикасы	«Баспалдақтар» Әдістеме	А. Щур	Жеке жұмыс
Белсенділік картасы	Бақылау картасы	А.М. Щетинина, Н.А. Абрамова.	Жеке жұмыс
Баланың мазасыздығын, сенімсіздігін, қорғансыздығын диагностикалау	«Үй, адам,ағаш» проекциялық тест	Дж. Бак	Жеке жұмыс
Баланың жеке қасиеттерін зерттеу	Тест «Өмірде жоқ жануар»	Дж. Бак	Жеке жұмыс
Баланың әлеуметтік тәртібінің қалыптасуын анықтау	Бақылау картасы.	А.М. Щетинина, Л.В. Кирс.	Жеке жұмыс
Баланың темперамент типін анықтау	Баланың темпераментін бақылау картасы	А.М. Щетинина, Л.В. Кирс.	Жеке жұмыс
Баланың өзін-өзін ұстауы	Бақылау схемасы	А.М. Щетинина, Л.В. Кирс.	Жеке жұмыс
Қарым-қатынасты зерттеу	Баланың басқалармен қарым-қатынасын зерттеу әдістемесі	Р.Жиль	Жеке жұмыс

Коррекциялық жұмыстың мазмұны.

	Түзету-	**Коррекция**

	дамыту сабақтар ы	
ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Кіріспе	Баланы жұптық жұмысқа бағыттау. Қарым-қатынаста эмоционалды жағымды орта қалыптастыру. Психоэмоционалды қысымнан арылту
	Негізгі бөлім	Бұл бөлімде баланы түрлі психотехникалық жаттығулар мен әдіс тәсілдер арқылы түзете-дамыту
	Соңы	Бұлшықет қысымынан арылту, топтық жұмысқа бағыттау, бірлекен жұмыстан жағымды әсер алу.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар баланың ата-анасымен бірлескен жұмыс

Жеке жұмыс формасы	**Топтық жұмыс**
Ата-ананың немесе заңды өкілдердің психологиялық компонентінің жоғарлауы	
Әңгімелесу Консультация	Жеке кеңес. Консультация
Информациялық-көрнекілік	
Жадынама Сайт Сауалнама	Психолог бұрышын жасақтау Сайт
Ата-ананы жұмылдыру.	
Жеке диагностика	Тренинг Іскерлік ойындар Семинар Дөңгелек үстел

Бағдарламадағы қолданылған әдістемелер

№ п/п	Бағдарламалар, педагогикалық технологиялар	Баспа, шығару жылы
Түзете-дамыту жұмыстары		
1.	В.Л. Шарохина Коррекционно-развивающие занятия: Младшая средняя группы. –	М.:ООО «Национальный книжный центр»
2.	Н.П. Локалова., Д.ПЛокалова. готовимся к школе занятия по психологическому развитию старших дошкольников.	Методическое пособие. – М.: Генезис, 2015. –

		152 с,
3.	Л.И. Катаева Коррекционно-развивающие занятия в подготовительной группе: Конспекты занятий.	–М.: Книголюб, 2004. 64 с..
4.	Л.И. Сорокина Интеллектуальное развитие детей. 3- 4 лет: конспекты практичеких занятий.	Центр Владос, 2014.- 160 с
5.	Л.И. Сорокина Интеллектуальное развитие детей. 4- 5 лет: конспекты практичеких занятий.	Центр Владос, 2014.- 160
6.	Л.И. Сорокина Интеллектуальное развитие детей. 5- 6 лет: конспекты практичеких занятий.	Центр Владос, 2014.- 160
7.	Н.Ю. Куражева. Программа психолого-педагогических занятий для дошкольников. Цветик – семицветик»	
Диагностикалық жұмыстар		
2.1	Н.Я. Семаго, М.М Семаго Диагностический альбом для исследования особенностей познавательной деятельности.	М.:АРКТИ,2017. 66с.
2.2	Н.Н. Павлова, Л.г. Руденко Экспресс – диагностика в детском саду: Комплект материалов для педагогов – психологов детских дошкольных образовательных учреждений. Для всех возрастных групп.	М.:Генезис, 2016.
2.3	А.А. Карелина психологические тесты.	Центр Владос ,2005 г
2.4	Е.А. Стребелева, Г.А.Мишина. Пихолого – педагогическая диагностика развития детей раннего возраста.	М.:Просвещение
Баланың адаптациясы		
3.1	И.В. ЛапинаАдаптация детей при поступлении в детский сад: программа психолого – педагогическое сопровождение, комплексные занятия..	Волгоград: Учитель 2013
3.2	Л.В. Белкина Адаптация детей раннего возраста к условиям ДОУ	Воронеж «Учитель»,2006 г

Баланың аты-жөні	**ОПМПК қорытындысы**	**Жұмыс кестесі**
Жексембек Аруназ Саматқызы	ДЦП Оң жақтан Гемипарез Тілдік-психо дамуының тежелуі	Сейсенбі Бейсенбі

2022-2023 оқу жылының инклюзивті білім берудегі ерекше білімді қажет ететін баламен жүргізілетін жылдық жоспар бағдарламасы

№	Мазмұны	Мерзімі
1	Баланың ата-анасымен танысу. Отбасындағы материалдық, психологиялық-педагогикалық жағдайын анықтау. Баламен танысу	Қыркүйек
2	Топ ішілік бақылау жүргізу	Қыркүйек
3	Ата-анадан анамнез алу	Қыркүйек
4	Ата-анаға сауалнама	Жыл бойы
5	Ұсақ моторикасын дамытуға бағытталған жаттығулар *Аруназдың денсаулық жағдайын ескеріп оқу жылында негізгі акцентті ұсақ моториканы дамытып, шынықтыруға бағыттадым*	Жыл бойы
6	Релаксациялық жаттығулар	Жыл бойы
7	Ерекше білім беруді қажет ететін баланың темпераментін анықтау тесті (*Б.С.Волкова, Н.В.Волкова әдісі*)	Қаңтар
8	Балалардың танымдық үрдісін дамыту.	Оқу жылы барысында
9	Ерекше баланың топ балаларымен қарым-қатынасын реттеуге машықтау	Жыл бойы
10	Өзін-өзі бағалауға, тұйық мінезді ашуға арналған ойын-жаттығулар.	Жыл бойы
11	Балалардың эмоциялық жағдайын дамыту	Жыл бойы

Психолог: ***Мақсатқызы Ф.***